

MISTER KONIJN EUROPE UITGEWUIFD

In ons vorige nummer keken we terug op het pluimveeonderzoek van ILVO-onderzoeker Luc Maertens. Maar Luc is in Europa vooral een autoriteit op het vlak van konijnenonderzoek. In het wereldje werd hij dan ook wel eens 'Mister Konijn Europe' genoemd. – Jan Van Bavel

In zijn welkomstwoord van het symposium dat georganiseerd werd naar aanleiding van het afscheid van Luc Maertens als onderzoeker bij het ILVO noemde Joris Relaes, administrateur-generaal bij het ILVO, Lucs kennis over de commerciële konijnenhouderij ongeëvenaard en alom gekend. Niet voor niets wordt Luc in het konijnenwereldje ook wel 'Mister Konijn Europe' genoemd. Maar volgens Relaes is dit een veel te enge titel, want in de loop der jaren maakte Luc ook naam in het pluimveeonderzoek. "Ik ben blij dat het ILVO-onderzoek zo efficiënt verspreid wordt in de sector, zodat ook onze konijnen- en pluimveehouders kunnen profiteren van de nieuw opgedane kennis", zei hij. Relaes zag nog veel uitdagingen voor de toekomst, alhoewel het konijnenonderzoek op het ILVO voorlopig *on hold* staat.

.....
Luc speelde een belangrijke rol bij de invoering van het parksysteem voor vleeskonijnen.
.....

Samenwerking rond onderzoek

Jorine Rommers, onderzoeker aan de afdeling Dierenwelzijn van Wageningen Livestock Research, werkte jarenlang met Luc Maertens samen in het konijnenonderzoek. Ze leerde Luc kennen in 1992, bij de opening van de proefstal voor de konijnenhouderij op het landgoed Spelderholt in het Nederlandse Beekbergen. Van 1992 tot 1999 zetelden Jorine en Luc in de 'Begeleidingscommissie konijnen'. "In al die jaren hadden we regelmatig

contact, waarbij we zowel onderzoeksresultaten als -plannen bespraken", vertelde Jorine. Volgens haar tekenden drie onderwerpen de carrière van Luc: het voedingsgerelateerd onderzoek, Europese samenwerking en het welzijnsgelateerd onderzoek. "Voor konijnen werd de 'schijnbaar verteerbare energie' als energiebehoefte gebruikt, die werd afgeleid van andere systemen. Maar omdat een konijn eigenlijk niet echt een eenmagige en herkauwer is, was die niet betrouwbaar voor het voorspellen van de energiewaarde voor konijnen. Volgens Luc wordt slechts 30 tot 50% van het eiwit dat in de voeding zit, in het konijn vastgelegd. Het overgrote deel van de opgenomen hoeveelheid stikstof wordt niet in lichaamseiwit vastgelegd, maar wordt uitgescheiden in de vorm van ureum met de urine. Hij voorzag hier een nieuwe

energiestandaard voor: de 'Omzetbare Energie konijnen', die rekening houdt met energieverliezen via de urine, en paste de daarbij horende ingewikkelde formule aan. In 1993 schreef Luc het documentatierapport 'De voedingsbehoeften van konijnen voor de vleesproductie' voor het Centraal Veevoederbureau (CVB) in Nederland. Vijf jaar later voegde hij daar voederwaardegegevens voor de verschillende grondstoffen aan toe en integreerde dat in een grote CVB-tabel. Die werd uiteindelijk in heel Europa gebruikt dankzij de erkenning door het gezaghebbende Franse landbouwonderzoeksinstituut INRA (*Institut National de la Recherche Agronomique*). Jorine wees ook op het innovatieve karakter van Luc. "Zo bedacht hij een heel eenvoudig, relatief goedkoop en diervriendelijk systeem om de melkproductie en melksamenstelling van voedsters te meten en zo hun energiebehoefte te bepalen."

Op het eind van de afscheidsviering reikte Joris Relaes, administrateur-generaal bij het ILVO (links), het Burgerlijk Ereteken van de Vlaamse overheid uit aan Luc Maertens. Luc wordt geflankeerd door Bart Sonck, afdelingshoofd ILVO-Dier.

Op het vlak van Europese samenwerking wees Jorine op de voortrekkersrol die Luc speelde bij een project rond gezondheid, veilige productie en dierenwelzijn bij konijnen, waaraan 13 landen deelnamen. Die internationale rol vervulde Luc ook als voorzitter en (nog steeds) penningmeester van de WRSA (*World Rabbit Science Association*), en zijn activiteiten bij de werkgroep *European Group Rabbit Nutrition*. Voor zijn onderzoekswerk ontving Luc in 2008 een eredoctoraat van de landbouwuniversiteit in het Hongaarse Kaposvar.

Welzijnsgerelateerd onderzoek

Recenter was Luc actief in het welzijnsgerelateerd onderzoek rond vleeskonij-

nen. "Luc zag al in de jaren 90 dat het houden van grotere groepen vleeskonijnen in zogenaamde 'parkhuisvesting' de toekomst was voor de konijnenhouderij", zei Jorine. "Samen met het ILVO maakten we hierrond een flyer met de *do's and don'ts* voor de praktijk. In 2010 speelde Luc een belangrijke rol als bemiddelaar toen dierenrechtenorganisatie GAIA actie voerde om konijnenvlees dat afkomstig was uit de klassieke huisvesting uit de rekken van de supermarkten te laten halen. Hierdoor kwam er overleg tussen de overheid, dierenwelzijnsorganisaties en de sector met expertise-inbreng vanuit het onderzoek. Dit leidde ertoe dat er vanuit de overheid geld ter beschikking werd gesteld voor onderzoek via het project Rabbitry. Dit had als doelstelling de commerciële afmesting van vleeskonijnen in een meer diervriendelijk huisvestingssysteem. Luc bedacht hiervoor vier individuele voedsterkooien waarbij de middenschotten konden worden verwijderd, zodat de voedsters voor het bijspenen konden worden overgeplaatst naar een schone afdeling in schone hokken. De vleeskonijnen konden worden afgemest in een parkstelsel." Mede hierdoor kwam dit jaar in ons land een nieuwe wetgeving tot stand voor het huisvesten van vleeskonijnen. Hierbij verbinden de belangrijkste retailers er zich via een engagementsverklaring toe om nog enkel konijnen gehouden volgens 'CodiplanPLUS Parkkonijn'-richtlijnen te verkopen onder de benaming 'parkkonijn'. "Met deze nieuwe wetgeving nam België de koploperspositie van Nederland over en werd een beter imago van de konijnensector bij de consument gecreëerd", aldus Jorine. Ze hoopte dat de onderzoeksuitwisseling met het ILVO in de toekomst zou kunnen worden voortgezet en bedankte Luc voor zijn inzet, onder meer namens de Belgische konijnensector, verenigd in de Studiegroep Konijnenhouderij en de Kring Konijnenhouders van Boerenbond.

Minder antibiotica dankzij voederbeperking

In zijn voordracht verwees Luc Maertens kort naar de efficiënte inzet van antibiotica bij vleeskonijnen. "Na het spenen (30 dagen) is de voederopname maximaal (9 à 10%) waardoor er veel enteropathieproblemen ontstaan. Via het doorvoeren van een goede voederbeperking viel de uitval meteen terug tot de helft. Daarom kun je voederbeperking het 'efficiëntste antibioticum' bij vleeskonijnen noemen." ■